

**Protokół kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Środowiskowym Domu
Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Przybiernowie**

Jednostka kontrolowana:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie

ul. Kościuszki 16

72-110 Przybiernów

Zwany dalej: ŚDS, Dom

Jednostka zlecająca:

Gmina Przybiernów

Podmiot prowadzący:

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło
w Wolinie

Kierownik jednostki:

Marek Deja – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie

Zespół kontrolujący:

Dobrośława Woś – główny specjalista w Oddziale Pomocy Społecznej w Wydziale
Zdrowia i Polityki Społecznej, osoba kierująca kontrolą,

Anna Karska – inspektor wojewódzki w Oddziale Pomocy Społecznej w Wydziale
Zdrowia i Polityki Społecznej, na podstawie upoważnienia Nr 47/2025 z 22 września
2025 r.

Kontrolerzy złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie
ich z kontroli.

(akta kontroli str. 1-3)

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 8-10 października 2025 r. Czynności kontrolne
przebiegły w Środowiskowym Domu Samopomocy w Przybiernowie, przy ul.
Kościuszki 16.

Kontrolowana jednostka oraz jednostka zlecająca powiadomione zostały o terminie
przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny i

Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1065).

(akta kontroli str. 4-5)

Przedmiot i okres kontroli:

Przedmiotem kontroli były zagadnienia związane z organizacją i funkcjonowaniem środowiskowego domu samopomocy w okresie od 1 stycznia 2024 r. do dnia zakończenia kontroli oraz sposób realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych po kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 27-28 września 2018 r.

Ustaleń zawartych w protokole dokonano na podstawie informacji udzielonych przez kierownika jednostki, zweryfikowanej dokumentacji oraz oględzin placówki. Kontrola została przeprowadzona w oparciu o Program kontroli kompleksowej środowiskowego domu samopomocy/ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

(akta kontroli str. 6-13)

Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy oraz powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy do zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie lub powiatowi, na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 i art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 ze zm.). Zgodnie z art. 22 pkt 1 przywołanej ustawy ustalanie sposobu wykonywania zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jest zadaniem wojewody.

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej do zadań wojewody należy nadzór nad realizacją zadań samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz nad jakością usług, dla których minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określił standardy, a także nad zgodnością zatrudnienia pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami.

W oparciu o art. 22 pkt 9 przywołanej ustawy do zadań wojewody należy kontrola jakości usług oraz jakości zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami, o których mowa w pkt 8, wykonywanych przez podmioty niepubliczne na podstawie umowy z organami administracji rządowej i samorządowej.

Sposób funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy, tryb kierowania i przyjmowania do środowiskowych domów samopomocy, kwalifikacje osób świadczących usługi oraz standardy usług świadczonych przez domy określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 r. poz. 249).

Ustalenia ogólne dotyczące zasad funkcjonowania środowiskowego domu samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie funkcjonuje od 2013 r. na podstawie Uchwały Nr 11/2013 Zarządu Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Wolinie z dnia 27 września 2013 r. w sprawie utworzenia i prowadzenia placówki Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie. Funkcjonowanie Domu reguluje Statut Środowiskowego Dom Samopomocy w Przybiernowie. Zadanie realizowane jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Wolinie, jako zadanie zlecone przez Gminę Przybiernów w drodze otwartego konkursu ofert.

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną jest organizacją pozarządową, niedochodową i samopomocową. Reprezentuje interesy, wypowiada się i działa na rzecz i w imieniu osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce, ich rodzin i opiekunów. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin. Koło w Wolinie jest terenowym organem Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną posiadającym osobowość prawną (KRS 0000293200) i status organizacji pożytku publicznego. Przewodniczącą Zarządu Koła jest Pani Magdalena Gniadek.

W okresie objętym kontrolą zadanie realizowano na podstawie Umowy nr 1/2021/ŚDS o realizację zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy Przybiernów na lata 2021-2025” zawartej w dniu 11 stycznia 2021 r. Termin realizacji zadania ustalony został na lata 2021-2025.

(akta kontroli str. 14-36)

Na dzień kontroli sposób funkcjonowania jednostki regulował Regulamin organizacyjny i Program działalności – dokumenty opracowane w 2014 r. Natomiast na dzień sporządzenia protokołu w Środowiskowym Domu Samopomocy w Przybiernowie przyjęte zostały nowe dokumenty, w tym: Regulamin organizacyjny i Program działalności, które uzgodnione zostały z Wojewodą Zachodniopomorskim w dniu 27 listopada 2025 r., a następnie zatwierdzone przez jednostkę zlecającą – stosownie do zapisów § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Ponadto sposób organizacji pracy w Domu regulowały Plany pracy przyjęte odrębnie na 2024 i 2025 r., które zostały opracowane w uzgodnieniu z Wojewodą Zachodniopomorskim oraz zatwierdzone przez jednostkę zlecającą.

Na podstawie § 25 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, kierownik domu opracowuje sprawozdanie z działalności jednostki w roku budżetowym i przekazuje właściwemu do spraw pomocy społecznej wydziałowi urzędu wojewódzkiego oraz jednostce prowadzącej lub zlecającej, w terminie do 15 lutego po okresie sprawozdawczym. Sprawozdania z działalności kontrolowanej jednostki w okresie objętym kontrolą zostały sporządzone i przekazane do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w obowiązującym terminie, tj. do 15 lutego po okresie sprawozdawczym (pismami z dnia: 15 lutego 2024 r. i 14 lutego 2025 r.) oraz do Urzędu Gminy w Przybiernowie.

Zgodnie z § 6 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy jednostka może zostać zamknięta, na okres nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym, po uprzednim zasięgnięciu opinii uczestników lub ich opiekunów. Zamknięcie domu może nastąpić po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie wydziału właściwego do spraw pomocy społecznej odpowiedniego urzędu wojewódzkiego oraz jednostki prowadzącej lub zlecającej. W kontrolowanym okresie jednostka miała przerwy w działalności w okresie od 8 lipca 2024 r. do 26 lipca 2024 r. oraz od 7 lipca 2025 r. do 25 lipca 2025 r. O przerwach w działalności poinformowane zostały właściwe podmioty. Ustaleń dotyczących przerwy w działalności dokonano również z rodzinami podczas spotkań z okazji Dnia Rodziny.

(akta kontroli str. 37-118)

Zgodnie z § 7 ust. 1 Statutu Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie Domem kieruje i reprezentuje go na zewnątrz kierownik. W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika jednostki pełnił Pan Marek Deja.

Typ domu, liczba miejsc i frekwencja

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie jest placówką typu ABC, a zatem przeznaczony jest dla:

- osób przewlekle psychicznie chorych,
- osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne,
- osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych, z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych.

Ośrodek dysponuje 20 miejscami, przeznaczonymi dla mieszkańców Gminy Przybiernów. Liczba miejsc jest zgodna z § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Decyzję kierującą do Domu wydaje Ośrodek Pomocy Społecznej w Przybiernowie, zgodnie z art. 51b ust. 5 ustawy o pomocy społecznej oraz § 7 ust. 3 i 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na dzień 8 października 2025 r. wydanych było 20 decyzji kierujących. Na podstawie Zestawienia uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie wg stanu na dzień kontroli stwierdzono, że uczestnikami Domu było 13 mężczyzn oraz 7 kobiet, 3 osoby to osoby ubezwłasnowolnione, 6 osób zgłoszonych zostało do zwiększonej dotacji. Na podstawie Zestawienia uczestników oraz wybranej dokumentacji indywidualnej (zgodnie z doborem celowym określonym w Programie kontroli) nie stwierdzono nieprawidłowości, co do zasadności skierowania uczestników do tej jednostki.

(akta kontroli str. 119-123)

Dom oferuje zajęcia w 3 pracowniach, w tym: w pracowni plastycznej, komputerowej i kulinarnej. Uczestnicy podzieleni są na 3 stałe grupy 6-7 osobowe, które co miesiąc

zmieniają pracownie. Każda grupa posiada opiekuna, a podział na grupy ustalany jest w oparciu o stan zdrowia i preferencje uczestników i jest względnie stały.

(akta kontroli str. 124)

Na dzień kontroli 6 osób wskazanych zostało przez kierownika Domu jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonym, w tym: 4 osoby wykazują niepełnosprawności sprzężone i 2 osoby – autyzm (informacja zgodna z danymi z Centralnej Aplikacji Statystycznej).

Na podstawie zapisów art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej kwota dotacji przeznaczonej na bieżące funkcjonowanie środowiskowych domów samopomocy może być zwiększona, nie więcej niż o 30%, na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Ponadto zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania uczestników ŚDS jako osoby ze szczególnymi potrzebami:

- osoby wskazywane jako osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi powinny posiadać aktualne orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz wpisanymi dwoma lub trzema symbolami przyczyny niepełnosprawności,
- osoby wskazywane jako osoby z autyzmem powinny posiadać aktualne orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz symbolem przyczyny niepełnosprawności 12-C,
lub
aktualne orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz symbolem przyczyny niepełnosprawności 01-U lub 02-P lub 10-N lub 11-I, przy czym do takiego orzeczenia niezbędne jest dodatkowo zaświadczenie od lekarza

specjalisty w dziedzinie psychiatrii dziecięcej bądź lekarza specjalisty w dziedzinie psychiatrii o rozpoznaniu jednego z zaburzeń określanych jako spectrum autyzmu (w klasyfikacji ICD-10 kategoria F84).

Na podstawie analizy dokumentacji indywidualnej uczestników stwierdzono, że 4 osoby wskazane jako osoby z niepełnosprawnością sprzężoną i 2 osoby wskazane jako osoby ze spectrum autyzmu posiadały odpowiednie dokumenty niezbędne do uzyskania zwiększonej dotacji.

(akta kontroli str. 125-141)

Na podstawie list obecności stwierdzono, że frekwencja na zajęciach wynosiła:

- maj 2024 r. – 77% ,
- listopad 2024 r. - 86%,
- styczeń 2025 r. – 78%.

(akta kontroli str. 142)

Zgodnie z § 2 Regulaminu organizacyjnego Dom działa od poniedziałku do piątku w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰. Na podstawie Planu zajęć na cały tydzień stwierdzono, że kontrolowana placówka spełnia wymogi określone w § 6 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z którymi dom powinien zapewniać co najmniej 6 godzin zajęć z uczestnikami.

(akta kontroli str. 143)

Struktura zatrudnienia.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w Przybiernowie – wg stanu na dzień 8 października 2025 r. - do realizacji zadań związanych ze świadczeniem usług bezpośrednio na rzecz uczestników na podstawie umowy o pracę zatrudnionych było 6 osób, w tym: kierownik Domu – 1 osoba (1 etat), terapeuta zajęciowy – 3 osoby (3 etaty), opiekun – 1 osoba (1 etat) i asystent osoby niepełnosprawnej – 1 osoba (1 etat). Zatrudnienie Zespołu Wspierająco-Aktywizującego w Środowiskowym Domu Samopomocy w Przybiernowie wynosiło łącznie 6 etatów. Dodatkowo w Domu na podstawie umowy o pracę zatrudniona była główna księgowa – 1 osoba (0,1 etatu), pracownik administracyjno-biurowy ds. placówek – 1 osoba (0,1 etatu), księgowa – 1 osoba (0,1 etatu) i pracownik administracyjno-biurowy – 2 osoby (0,15 etatu).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie nie zatrudniał psychologa. Kierownik Domu podejmował działania w celu zatrudnienia psychologa, jednak z przyczyn niezależnych od jednostki (brak chętnych osób do pracy na ww. stanowisku) – nie został on zatrudniony. Niemniej jednak w celu zapewnienia uczestnikom opieki psychologicznej Dom współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim. W ramach współpracy psycholog pozostawał do dyspozycji mieszkańców raz w miesiącu, na terenie jednostki.

Zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco-aktywizującego powinien wynosić nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników w domu typu A oraz nie mniej niż 1 etat na 5 uczestników w domu typu B lub C. W przypadku uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wskaźnik zatrudnienia zespołu wynosi nie mniej niż 1 etat na 3 osoby.

Wyliczony w powyższy sposób wymagany wskaźnik zatrudnienia Zespołu Wspierająco-Aktywizującego w kontrolowanej jednostce w odniesieniu do składu osobowego uczestników na dzień kontroli wynosi 4,74 etatu:

- 6 osób – uczestnicy z niepełnosprawnościami sprzężonymi (2 etaty),
- 13 osób – uczestnicy zakwalifikowani do typu B i C niewykazujący niepełnosprawności sprzężonych lub spektrum autyzmu (2,6 etatu),
- 1 osoba – uczestnicy zakwalifikowani do typu A, niewykazujący niepełnosprawności sprzężonych lub spektrum autyzmu (0,14 etatu).

Należy zatem stwierdzić, że wskaźnik zatrudnienia Zespołu Wspierająco-Aktywizującego w kontrolowanej jednostce (tj. 6 osób, 6 etatów) był zgodny z obowiązującym standardem.

W trakcie kontroli ustalono, że kierownik jednostki spełnia wymogi kwalifikacyjne wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada dyplom ukończenia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz ponad 3-letni staż pracy w pomocy społecznej. Posiada także kwalifikacje określone w § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, tj. wykształcenie wyższe na kierunku mającym zastosowanie przy świadczeniu usług w domu oraz co najmniej półroczne

doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W świetle art. 22 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej kwalifikacje pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej prowadzonych na zlecenie organu jednostki samorządu terytorialnego podlegają weryfikacji na podstawie przepisów analogicznych jak dla pracowników samorządowych. Przy badaniu kwalifikacji pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego odniesiono się do przepisów dotyczących kwalifikacji pracowników samorządowych, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1638 ze zm.) – ostatnia zmiana weszła w życie w dniu 7 października 2025 r. Podczas kontroli nie wniesiono uwag, co do przygotowania zawodowego pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego.

Ustalono, że pracownicy Zespołu posiadali co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, wymagane na podstawie § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Zgodnie z § 11 ust. 2 pkt 1, 2 i 3 ww. pracownicy realizujący treningi umiejętności społecznych posiadali przeszkolenie i doświadczenie w tym zakresie.

Na podstawie § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy szkolenie w zakresie treningu umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej, przeprowadza się dla wszystkich pracowników, przy czym dla osób realizujących te treningi nie rzadziej niż raz na trzy lata. Na podstawie informacji pn.: Pracownicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie stwierdzono, że wszyscy pracownicy Domu posiadali szkolenie z treningu umiejętności komunikacyjnych.

Podczas kontroli Kierownik Domu wskazał, że trening umiejętności komunikacyjnych realizowany jest przez 6 pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego. Na podstawie informacji pn.: Pracownicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie stwierdzono jednak, że 5 pracowników realizujących ww. trening - wskazanych w pkt 2, 3, 4, 5 i 6 informacji – uczestniczyło w szkoleniu z treningu

umiejętności komunikacyjnych rzadziej niż raz na trzy lata, co jest niezgodne z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Przyczyną stwierdzonego uchybienia było przeoczenie, a skutkiem brak spełnienia standardów określonych we wskazanym rozporządzeniu.

(akta kontroli str. 144-151)

Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy zespół wspierająco-aktywizujący zbiera się w zależności od potrzeb, jednak co najmniej raz na 6 miesięcy celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji. W okresie objętym kontrolą w Środowiskowym Domu Samopomocy w Przybiernowie odbyło się 6 spotkań zespołu. Na podstawie analizy protokołów ze spotkań stwierdzono, że ich tematyką były głównie sprawy bieżące Domu oraz ocena realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego.

(akta kontroli str. 152-157)

Na podstawie § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy kierownik domu lub upoważniony przez niego pracownik organizuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, zajęcia i szkolenie dla pracowników w zakresie tematycznym wynikającym ze zgłoszonych przez nich potrzeb, związanych z funkcjonowaniem domu. Ustalono, że w Środowiskowym Domu Samopomocy w Przybiernowie organizowane były m.in. następujące szkolenia oraz zajęcia:

- „Sposób komunikowania się osób głuchoniemych II stopnia” (17 stycznia 2024 r.),
- „ABC terapeuty - szkolenie wewnętrzne” (10 maja 2024 r.),
- „Trening umiejętności społecznych ” (5 września 2024 r.),
- „Zaburzenia integracji sensorycznej u dorosłych” (15 stycznia 2025 r.),
- „Seksualność osób niepełnosprawnych – szkolenie wewnętrzne” (16 kwietnia 2025 r.),
- „Fotografia i media społecznościowe jako narzędzie promocji oraz dokumentacja pracy uczestników ŚDS” (17 sierpnia 2025 r.).

Tematyka szkoleń i częstotliwość ich organizowania była zgodna z zapisami § 23 ust.1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

(akta kontroli str. 158)

Pomieszczenia i wyposażenie.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie zlokalizowany jest w miejscu zapewniającym spokój i bezpieczeństwo uczestnikom zajęć. Placówka mieści się w trzypiętrowym budynku, w którym oprócz ŚDS funkcjonuje również Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy. Teren wokół Domu jest ogrodzony, uporządkowany, posiada wydzielone drogi komunikacyjne oraz miejsca przeznaczone do odpoczynku. Przy schodach prowadzących do budynku zamontowana została winda dla osób niepełnosprawnych. W trakcie kontroli dokonano weryfikacji sprawności windy, urządzenie było sprawne.

Nieruchomość w której prowadzona jest działalność Środowiskowego Domu Samopomocy stanowi własność Gminy Przybiernów. Na podstawie Umowy użyczenia nr 1/2024 zawartej w dniu 30 grudnia 2024 r. pomiędzy Gminą Przybiernów a Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Wolinie budynek przekazany został do nieodpłatnego używania ww. Stowarzyszeniu.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie zajmuje pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 235,53 m², w tym 11,78 m² na jednego uczestnika Domu.

Pomieszczenia ŚDS znajdują się na parterze budynku, w tym:

- sala ogólna,
- pracownia komputerowa,
- pracownia plastyczna,
- sala wielozmysłowego poznawania świata,
- sala rehabilitacyjna,
- pokój do indywidualnego poradnictwa,
- pomieszczenie kuchenne,
- jadalnia pełniąca również funkcję sali aktywizacji,
- toaleta dla kobiet wyposażona w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych,
- toaleta dla mężczyzn wyposażona w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych,
- łazienka z natryskiem najazdowym,
- szatnia,
- toaleta dla personelu,
- pomieszczenie gospodarcze,

– biuro kierownika.

Obiekt spełnia standard określony w § 18 pkt 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, odnośnie do liczby i rodzaju pomieszczeń oraz warunków określony w § 18 pkt 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy, zgodnie z którym powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 uczestnika winna wynosić nie mniej niż 8 m².

Szerokość otworów drzwiowych, ciągów komunikacyjnych oraz brak progów umożliwia poruszanie się osobom mniej sprawnym i na wózkach inwalidzkich.

Pomieszczenia sanitarne wyposażone są w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych.

Placówka wyposażona jest w sprzęt gospodarstwa domowego (np. pralka, odkurzacz, piekarnik, kuchenka, okap, lodówka, sprzęt AGD, żelazko, deska do prasowania), telewizor, komputery, laminarkę, drukarkę, gilotynę oraz sprzęt do ćwiczeń sportowych i do rehabilitacji ruchowej (np. fotel rehabilitacyjny, łóżko rehabilitacyjne, rowery stacjonarne, masażery, kijki nordic-walking, piłki, stół do tenisa, worki treningowe, chusta animacyjna, zewnętrzna siłownia).

W dniu 9 października 2025 r. dokonano oględzin pomieszczeń użytkowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie. Z oględzin obiektu sporządzono protokół, który dołączono do akt kontroli.

(akta kontroli str. 159-166)

Świadczone usługi.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przybiernowie jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na terenie Gminy Przybiernów. Zgodnie z aktualnie obowiązującym Programem działalności celem głównym funkcjonowania Domu jest przeciwdziałanie marginalizacji, stygmatyzacji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi oraz świadczenie dziennych usług w zakresie wsparcia terapeutycznego, edukacyjnego, opieki i podstawowych usług bytowych dla tej grupy chorych.

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w postaci indywidualnych i zespołowych treningów, zajęć z zakresu kształtowania umiejętności czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Treningi realizowane są zgodnie z potrzebami określonymi w Indywidualnych Planach Postępowania Wspierająco-

Aktywizującego. Zajęcia realizowane są w 3 pracowniach: plastycznej, komputerowej i kulinarnej.

Na podstawie analizowanej dokumentacji zbiorczej i indywidualnej stwierdzono, że w kontrolowanej placówce realizowane były następujące indywidualne lub zespołowe treningi samoobsługi i treningi umiejętności społecznych:

1. Trening funkcjonowania w codziennym życiu, w tym:
 - trening dbałości o wygląd zewnętrzny i trening nauki higieny (np. dobór stroju stosownie do okoliczności i pory roku, rozmowy nt. stroju – zwracanie uwagi na czystość odzieży, pomoc w doborze odzieży, nauka obsługi pralki i żelazka, składanie odzieży),
 - trening nauki higieny (np. czyszczenie i obcinanie paznokci – instruktaż słowny, pomoc przy wykonywaniu czynności higienicznych, rozmowy edukacyjne o konieczności mycia zębów, wykonywaniu kąpieli, trening mycia rąk przed i po posiłku, korzystania z kosmetyków i urządzeń sanitarnych),
 - trening kulinarny (np. przygotowywanie prostych posiłków, posługiwanie się sprzętem kuchennym, nauka prawidłowego przechowywania żywności, nauka estetycznego spożywania posiłków i kulturalnego zachowania się przy stole),
 - trening umiejętności praktycznych (np. bezpieczne poruszanie się po okolicy, prace porządkowe, nauka obsługi urządzeń znajdujących się w placówce – pralka, żelazko, suszarka),
 - trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi (np. wspólne sporządzanie listy zakupów, wyjście na zakupy, przeglądanie ulotek sklepowych).
2. Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów (np. pogadanki na temat norm i zasad postępowania w instytucjach publicznych takich jak sklep, czy urząd, treningi – rozwiązywania konfliktów, budowania zdrowych relacji w domu i w placówce, okazywania uczuć).
3. Trening umiejętności komunikacyjnych (np. karty interaktywne, komunikacja alternatywna i wspomagająca AAC – zeszyty ćwiczeń i kalendarze).
4. Trening spędzania czasu wolnego (np. gry stolikowe, zajęcia plastyczne, słuchanie muzyki, biblioterapia, oglądanie filmów, spacer, udział w imprezach okolicznościowych).

5. Poradnictwo psychologiczne (np. konsultacje psychologiczne, spotkania indywidualne i grupowe - organizowane w ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim).
6. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (np. pomoc w pisaniu pism urzędowych, wspólne wyjścia do Urzędu Gminy w Przybiernowie).
7. Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych (np. umawianie do lekarza, pomoc w dotarciu do jednostki służby zdrowia, przedłużaniu recept, pomoc w zakupie leków, uczestniczenie w wizytach u lekarza).
8. Niezbędna opieka (np. opieka podczas zajęć oraz transportu).
9. Terapia ruchowa (np. masaż w fotelu masującym, ćwiczenia rozciągające i relaksacyjne, rowerki stacjonarne, bieżnia, spacer, wyjścia na halę sportową i siłownię).
10. Umożliwienie spożywania gorącego posiłku: przygotowywanie prostych posiłków w ramach treningu kulinarnego.
11. Inne formy postępowania (np. zajęcia w pracowniach tematycznych).

(akta kontroli str. 167-169)

Dom zapewnia transport na zajęcia uczestnikom, którzy mają ograniczenia ruchowe lub nie mają możliwości dotarcia z powodu braku innej komunikacji.

(akta kontroli str. 170)

Środowiskowy Dom Samopomocy jest elementem systemu rehabilitacji społecznej prowadzonej przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Wolinie. Współpracuje z pozostałymi placówkami Koła, w tym głównie z Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Przybiernowie i Środowiskowym Domem Samopomocy w Międzyzdrojach. Ponadto Dom współpracuje z Urzędem Gminy w Przybiernowie, Gminnym Centrum Kultury w Przybiernowie, Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Przybiernowie, Przychodnią w Przybiernowie, Nadleśnictwem Rokita oraz Kołem Wędkarskim w Przybiernowie. Uczestnicy mają możliwość udziału w różnych imprezach organizowanych na terenie Domu lub gminy, w tym np. wspólny marsz z okazji 1 Dnia Wiosny, wspólne świętowanie dni tematycznych (Międzynarodowy Dzień Ziemi, Dzień Rodziny, Święto 11 Listopada), wspólne sadzenie kwiatów przy Urzędzie Gminy, wyjazd na grzybobranie, wyjście na

dożynki gminne, warsztaty wędkarskie nad jeziorem, udział w wystawach rękodzieła lokalnych artystów.

Ponadto Dom prowadzi stałą współpracę z rodzinami i opiekunami uczestników, która dotyczy głównie wymiany informacji w zakresie pracy placówki (np. przerwy wakacyjne, wspólne imprezy) oraz planowanych działań i kierunków pracy z uczestnikami. Kontakt z rodzinami odbywa podczas indywidualnych spotkań, na organizowanych przez Dom uroczystościach (np. Dzień Rodziny, Dzień Osób z Niepełnosprawnościami) oraz telefonicznie.

(akta kontroli str. 171-172)

Dokumentacja zbiorcza i indywidualna.

W celu dokumentowania świadczonych usług w Domu prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna uczestników.

Dokumentację zbiorczą stanowią:

1. Ewidencja, zawierająca następujące informacje:
 - imię i nazwisko,
 - data i miejsce urodzenia,
 - nr PESEL, nr dokumentu tożsamości,
 - adres zamieszkania i numer telefonu,
 - dane opiekuna, w tym adres zamieszkania i numer telefonu, jeżeli taka osoba została wskazana,
 - data przyjęcia do domu,
 - informacje związane ze stanem zdrowia,
 - informacje o okresie i przyczynie dłuższej niż 2-tygodniowa nieobecności uczestnika śds (prowadzone w odrębnym wykazie stanowiącym załącznik do ewidencji).

Ewidencja prowadzona jest od 2013 r. i zawiera 31 wpisów.

2. Listy obecności, zawierające następujące informacje:
 - imię i nazwisko,
 - dni miesiąca,
 - zaznaczenie obecności – podpis uczestnika (w przypadku 2 uczestników podpis składa upoważniony pracownik).

(akta kontroli str. 173)

3. Dzienniki dokumentujące pracę zespołu wspierająco-aktywizującego, odrębnie dla każdej pracowni, zawierające następujące informacje:
 - przyjęty na określony okres plan zajęć wspierająco-aktywizujących,
 - imię i nazwisko osoby prowadzącej,
 - imiona i nazwiska uczestników,
 - tematyka zajęć i forma ich realizacji w układzie dziennym,
 - miejsce na uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników,
 - podpis osoby przeprowadzającej zajęcia.

Na podstawie analizy 6 dzienników zajęć wspierająco-aktywizujących stwierdza się realizowanie w 2024 r. i 2025 r. następujących, przykładowych działań:

1. Dziennik zajęć – pracownia kulinarna za 2024 r. i 2025 r.:
 - nauka prawidłowego postępowania się sztucami,
 - nauka parzenia kawy i herbaty,
 - przygotowanie prostych posiłków np. zupy, sałatki, ciastka,
 - wspólne przeglądanie czasopism kulinarnych i wybór potraw,
 - trening ekonomiczny: tworzenie listy zakupów i wspólne zakupy,
 - nauka estetycznego podawania potraw,
 - nauka kulturalnego spożywania potraw,
 - tradycje i zwyczaje świąteczne, kuchnia regionalna.
2. Dziennik zajęć – pracownia komputerowa za 2024 r. i 2025 r.:
 - nauka obsługi komputera,
 - pisownia imienia i nazwiska wg wzoru w programie oraz pisanie krótkich tekstów w programie Word,
 - gry edukacyjne i relaksacyjne na komputerze, na konsoli x-box,
 - wybieranie i drukowanie zdjęć, życzeń, naklejek,
 - skróty klawiszowe – poznawanie i używanie skrótów,
 - nauka tworzenia prezentacji, rysowania piktogramów,
 - trening utrzymywania czystości w pracowni komputerowej,
 - wyszukiwanie informacji w komputerze.
3. Dziennik zajęć – pracownia plastyczna za 2024 r. i 2025 r.:

- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów,
- praca z kolorami, różne odmiany jednego koloru,
- trening dbałości o wygląd zewnętrzny,
- trening utrzymywania czystości,
- wspólna sesja fotograficzna,
- wykonywanie prac plastycznych np. zimowy pejzaż z papieru, malowanie aniołków, witraż z bibuły, origami, prace z mokrego wosku,
- wystawa rękodzieła i prac plastycznych.

(akta kontroli str. 174-181)

Ustalono, że zakres zajęć obejmuje tematykę poszczególnych pracowni, treningi umiejętności społecznych oraz nabywania kompetencji życiowych.

Jednocześnie, podczas analizy dzienników dokumentujących pracę pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego ustalono, że ww. dokumentacji nie prowadzi opiekun i asystent osoby niepełnosprawnej, co jest niezgodne z § 24 pkt 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Przyczyną stwierdzonego uchybienia była błędna interpretacja przepisów prawa, a skutkiem brak spełnienia standardów określonych we wskazanym rozporządzeniu.

Zgodnie z § 24 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy dokumentację indywidualną powinny stanowić w szczególności: kopia decyzji kierującej do domu, kopia orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego, opinie specjalistów, notatki pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego dotyczące aktywności uczestnika, jego zachowań, motywacji do udziału w zajęciach oraz inne dokumenty mające zastosowanie przy opracowaniu indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego. W myśl § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego powinien być realizowany w porozumieniu z uczestnikiem lub opiekunem.

Na podstawie określonego w Programie kontroli doboru celowego (ok. 50 % teczek uczestników, w tym: osoby przyjęte w okresie kontrolowanym, osoby ubezwłasnowolnione, osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi) skontrolowano

teczki z dokumentacją 11 uczestników przebywających w ośrodku wsparcia na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-8121/ŚDS-1/zm/l/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
2. OPS-8121/ŚDS-11/zm/U/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
3. OPS-8121/ŚDS-8/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
4. OPS-8121/ŚDS-15/U/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
5. OPS-8121/ŚDS-19/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
6. OPS-8121/ŚDS-18/IX/25 z dnia września 2025 r.
7. OPS-8121/ŚDS-6/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
8. OPS-8121/ŚDS-12/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
9. OPS-8121/ŚDS-7/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
10. OPS-8121/ŚDS-9/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.
11. OPS-8121/ŚDS-5/l/zm/24 z dnia 29 grudnia 2023 r.

Decyzje wskazane w pkt 1, 2 i 5 dotyczą osób ubezwłasnowolnionych, decyzja wskazana w pkt 6 dotyczy osoby przyjętej w okresie objętym kontrolą, decyzja wskazana w pkt 10 dotyczy osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.

Ustalono, że decyzja o skierowaniu do Domu po raz pierwszy wydana została na czas określony, do trzech miesięcy. Decyzje przedłużające pobyt wydawane są na czas zgodny z okresem, na jaki został opracowany Indywidualny Plan Postępowania Wspierająco-Aktywizującego.

Skontrolowaną dokumentację indywidualną stanowią następujące dokumenty (kopie lub oryginały):

- decyzja kierująca do domu,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- zaświadczenia lekarskie o występujących zaburzeniach psychicznych,
- zaświadczenie lekarza rodzinnego o stanie zdrowia i braku przeciwwskazań do uczestnictwa w zajęciach,

- informacja o zapoznaniu się uczestnika z zasadami obowiązującymi w ośrodku wsparcia,
- informacja o uzgodnieniu terminu przyjęcia do ośrodka,
- indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego, uzgodniony z uczestnikiem/opiekunem,
- opinie specjalistów – opinie psychologiczne,
- ocena okresowa skuteczności postępowania wspierająco-aktywizującego,
- notatki pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego,
- karty zgłoszenia uczestnictwa w ŚDS,
- informacja o stanie zdrowia.

(akta kontroli str. 182-192)

Indywidualny Plan Postępowania Wspierająco-Aktywizującego zawiera określenie działań w ramach poszczególnych treningów i zajęć. Uczestnik lub jego opiekun prawny potwierdzają podpisem zgodę na udział w postępowaniu wspierająco-aktywizującym, wskazanym w planie. Dokumentacja zawiera również Ocenę okresową skuteczności postępowania wspierająco-aktywizującego sporządzaną przez pracowników Zespołu Wspierająco-Aktywizującego.

Poprzednia kontrola kompleksowa przeprowadzona była w dniach 27-28 września 2018 r. Działalność jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami i wydano następujące zalecenia pokontrolne: przekazywanie dokumentacji programowej do uzgodnienia i zatwierdzenia, przekazywanie sprawozdań z działalności domu do jednostki zlecającej, zapewnienie posiadania przez wszystkich pracowników prowadzących treningi umiejętności społecznych przeszkolenia w tym zakresie oraz aktualizowanie dokumentacji indywidualnej uczestników w zakresie opinii specjalistów. W toku czynności kontrolnych ustalono, że ww. zalecenia zostały zrealizowane.

Zgodnie z § 4 Regulaminu organizacyjnego Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie Kierownik Domu kieruje całokształtem działalności ŚDS.

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Przybiernowie w zakresie objętym kontrolą ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w ewidencji kontroli jednostki pod pozycją 3.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści, w ciągu 7 dni od daty otrzymania do podpisu. Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 31 grudnia 2025 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz oznaczony nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejscowość i data podpisania protokołu: Przybiernów 15 stycznia 2026 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej:

(...) Marek Deja

Zespół kontrolujący:

(...) Dobrosława Woś

(...) Anna Karska

Oświadczam, że w dniu 15 stycznia 2026 r. zostałem zapoznany z treścią protokołu oraz otrzymałem/łam jeden jego egzemplarz.

(...) Marek Deja

- właściwe podpisy na oryginale -